

Marcin Dąbrowski: Strajk nauczycieli Lubelszczyzny w 1981 r.

Późną jesienią 1981 r., w trakcie kilkunastodniowego strajku nauczycieli Lubelszczyzny, kilkadziesiąt placówek szkolnych w tym regionie znalazło się pod ideową kontrolą NSZZ „Solidarność”. Był to jedyny tego typu protest w dziejach polskiej oświaty.

[Strajk nauczycieli](#)

19.11.2026

O wyjątkowości protestu zdecydował jego czynny charakter. Strajkujący nauczyciele kontynuowali zajęcia lekcyjne, ale niektóre przedmioty (zwłaszcza te zideologizowane przez system oświaty PRL) zastępowano wykładami na temat „białych plam” z historii Polski, literatury, religii i innych dziedzin wiedzy kształtujących umysłową tożsamość młodych Polaków.

Protest rozpoczął się 19 listopada 1981 r. i trwał do 2 grudnia 1981 r. Objął on około 30 szkół średnich, przede wszystkim w Lublinie, ale także w Świdniku, Kraśniku, Dęblinie i Puławach. W tym czasie władze niemal straciły ideową kontrolę nad strajkującymi placówkami. W niektórych szkołach trwało to praktycznie do 13 grudnia 1981 r.

Eskalujący konflikt

Zarzewiem konfliktu stała się zmiana na stanowisku kuratora oświaty i wychowania w Lublinie, dokonana 1 października 1981 r. Choć władze komunistyczne nie miały obowiązku konsultować tej nominacji z Regionalną Sekcją Oświaty i Wychowania NSZZ „Solidarność”, jednak od kilku miesięcy stało się zwyczajem, że o ważniejszych decyzjach i posunięciach władz w sprawach oświatowych uprzedzano związkowców. Na dodatek, nowym kuratorem został dotychczasowy prezes lokalnego Związku Nauczycielstwa Polskiego, co dla nauczycielskiej „Solidarności” było nie do zaakceptowania. Dzień Nauczyciela (14 października 1981 r.) wykorzystano do zorganizowania wiecu nauczycielskiej „Solidarności” w Lublinie, podczas którego przewodnicząca sekcji oświaty Zenobia Kitówna ogłosiła listę 20 postulatów, dotyczących reformy tej branży, zarówno w wymiarze lokalnym, jak i ogólnopolskim (m.in. szybkie przygotowanie odkłamywanych podręczników do historii). W następnych dniach po ulicach Lublina jeździły autobusy i trolejbusy komunikacji miejskiej oklejone plakatami popierającymi nauczycielską „Solidarność”.

Wobec tego, że rozpoczęte negocjacje nauczycielskiej „Solidarności” z wojewodą lubelskim nie prowadziły do rozwiązania, zdecydowano o rozpoczęciu protestu w szkołach. Strajk polegający na przerwaniu lekcji i odejściu od klas nie wchodził w rachubę. Wymyślono więc formę czynną strajku. Zajęcia lekcyjne miały być prowadzone według planu, ale niektóre z lekcji miały być zastąpione wykładami dotyczącymi „białych plam” z historii, literatury, kultury itp.

► [Czytaj więcej na portalu przystanekhistoria.pl](#)

[Poprzedni Strona](#)

[Następny Strona](#)

Strajk

Artykuł

BIULETYN INFORMACYJNY

REGIONU
ŚRODKOWO
WSCHODNIEGO

SOLIDARNOŚĆ

LUBLIN 30. XI. 81

29/30. XI. 1830

151-LECIE ROCZNICA
WYBUCHU
POWSTANIA
LISTOPADOWEGO

Grzmijcie bębny, ryczcie
dzieci.
Dalej, dzieci, w gęsty szczyt
Wiedzie hałce wolność,
Triumf błyska w ostrym
Leć nasz Orle w górnym
Sławie, Polsce, świecie
Kto przeżyje, wolnym
Kto umiera, wolnym już.

58

[Werszawienka 1831]

str. 6

*"... Chcielibyśmy zobaczyć
szkołę bardziej polską ..."*

TECHNIKUM
ELEKTRONICZNE
W LUBLINIE

TECHNIKUM
IACZNOŚCI
NR 2
WYDZIAŁ ZADACZNY
W LUBLINIE

ZASADNICZA
SZKOŁA IACZNOŚCI
W LUBLINIE

POŚLANIE DO NAUCZYCIELI

Regionu Środkowo - Wschodniego od Komisji Zakładowych
NSZZ "Solidarność" z dzielnicy Bursaki w Lublinie

Komisje Zakładowe NSZZ "Solidarność" naszych zakładów pracy, jako przedstawiciele kilku tysięcy matek i ojców, którzy w Wasze ręce powierzyli kształcenie umysłów i dusz swoich dzieci, wyrażają Wam wdzięczność i szacunek za podjęcie walki o uzdrowienie polskiej oświaty. Zdajemy sobie wszyscy sprawę, że w ogromnej mierze od Was zależy właściwe wychowanie narodu, jego postawa moralna, kultura, poziom intelektualny. Dlatego też domagamy się by władze uznały Wasze prawo do samorządności szkolnictwa, i prawo naszych dzieci do godziwych warunków nauki i poznawania prawdy. Dzieci nie mogą być poletkiem doświadczalnym demagogów propagandowych fałszujących historię i fakty współczesne, a nauczyciele posłuszny narządkiem w ich rękach uprawiającym to poletko. Wasze postulaty są jednocześnie naszymi żądaniami, a także wszystkich myślących z troską o jutrze naszą Ojczyznę.

List otwarty

Do strajkujących pracowników Oświaty Regionu
Środkowo-Wschodniego NSZZ "Solidarność"

Trwające od dłuższego czasu w Waszym Regionie walka o wprowadzenie zasad demokratycznych w zarządzaniu oświatą odbiła się w ostatnich dniach głośniejszym echem w całej Polsce.

Po wyczerpaniu wszystkich możliwości realizacji waszych postulatów drogą negocjacji z władzami oświatowymi, podjęliście strajk czynny, który jest wyrazem determinacji środowiska nauczycielskiego przekonanego o konieczności egzekwowania należnych mu praw.

Władze wbrew deklaracjom i podpisanym umowom społecznym w sposób autokratyczny bez konsultacji społecznej ujawniają zachowawczość w sprawach oświaty.

Państwowe środki przekazu informacji wypaczają charakter akcji protestacyjnej, czynią zarzut, że wciąganie do strajku młodzieży jest niedopuszczalne.

Stanowisko takie oznacza próbę zastosowania metod wychowawczych z minionego 30-lecia, polegających na izolowaniu młodzieży szkolnej od istniejących zjawisk społecznych, co w konsekwencji prowadziło do dwulicowości w procesie nauczania.

Zarzut ten jest próbą wprowadzenia w błąd polskiego społeczeństwa. Masowe środki przekazu przemilczają fakt, że w czasie akcji strajkowej młodzież jest objęta troskliwą opieką i odbywa zajęcia dydaktyczne, na których poznaje m.in. odkłamaną historię i literaturę polską. Solidaryzując się z wami udzielamy pełnego poparcia w szczytnych dążeniach o uszczelnienie oświaty.

Niedzwyczajny Krajowy Zjazd
Mandatariuszy Sekcji Oświaty i Wychowania
NSZZ "Solidarność"

STRAJK STUDENCKI

str. 6

o samorządność uczelni !

